ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO priedas

Nr. 388

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Valdančiųjų aklumas tautą užkrėtė abejingumu

1991 metų sausį, kai atkurtą Lietuvos Nepriklausomybę traiškė rusų kariuomenės tankai, Gediminas KAIRYS ėjo sargybą su šautuvu ant Aukščiausiosios Tarybos stogo. Netrukus aplinkybės buvusį kaunietį nuvedė į Ameriką, o po daugiau nei dvidešimties metų jis sugrįžo ir įsikūrė Birštone. Nuo tol jo ginklas esąs teisingas žodis, atviras nuomonės sakymas ir tikėjimas tuo, ką sako. „Abejingas žmogus - miręs žmogus. Aš dar nenoriu mirti“, - teigia daugeliui akcijomis už Lietuvą, jos simbolius, lietuvybę žinomas vyras. Savo poziciją jis daugiau rėžia Amerikos lietuvių spaudoje, bet jo atvirų laiškų yra sulaukęs ne vienas aukštas mūsų politikas.

Kazimiero Linkevičiaus nuotr.

- 1991 m. buvote pasirengęs paguldyti galvą už Lietuvą, bet netrukus iš jos išvažiavote. Kas jus parvedė į Lietuvą dabar? - *klausėme Gedimino KAIRIO.*

- Iš Lietuvos išvažiavau, kai jau visos šalys nepriklausomą Lietuvą buvo pripažinusios. Galvojau, kad važiuoju vieneriems metams, bet kai viską Lietuvoje ėmė griauti, kai Staklių gamyklą, kur dirbau inžinieriumi, sunaikino, nebeliko kur skubėti. Aš visą laiką mylėjau Lietuvą. Ir sovietmečiu mano namuose kabėjo Vytis. Tapus Lietuvos savanoriu, man Seimo nariai atrodė kaip šventieji. Pamatydavau policininką su lietuviška uniforma, tiesiog širdis iš laimės šokinėjo. Galėjau su pensija važiuoti į Lotynų Ameriką, daug amerikiečių taip daro, bet pasirinkau gimtinę. Sugrįžęs matau, yra gerų pasikeitimų Lietuvoje, bet ir visur tų pasikeitimų yra. Vienur vienokie, kitur - kitokie. 1991 m. palikau tikrai vieningesnę Lietuvą, dabar ji susiskaldžiusi, nusivylusi. Vieninga Lietuva buvo, labai vieninga, o dabar kokiame tik Lietuvos kampelyje paklausi, visi vienodai atsakys: o ką mes pakeisime? Ir jie teisūs, teoriškai galima pakeisti, o praktiškai - nieko. Mano autoritetai buvo ir liko Romualdas Ozolas, Stasys Stungurys. Tokių dabar maža. Vien kas valdo mus, užtenka žinoti. Sovietmečiu *švogeriški* santykiai klestėjo, o dabar - dar baisiau.

- Teigiate, kad atkurtos laisvos Lietuvos politikai tada jums atrodė kaip šventieji? O dabar?

- Tikrai ne šventieji dabar yra politikai. Aš tada labai tikėjau, mažai analizavau. Neįsivaizdavau, kaip gali būti kitaip, kad gali būti tiek veidmainiškumo, dviveidiškumo, savanaudiškumo. Tikrai negalvojau. Man tai buvo svetima. Buvau naivus tada, o dabar kitaip mąstau. Dar gyvendamas Amerikoje pradėjau perkainoti vertybes. Čia ir kitur. Kiti sako, kad Amerikoje gerai, Amerika tau daug davė. Davė, bet ne viskas gerai ir toje Amerikoje.

- Ar svetimoje valstybėje žmogus gali jaustis gerai?

- Amerikoje buvau įsitraukęs į lietuviškos bendruomenės veiklą, iki šiol jaučiu tiems darbams nostalgiją. Kai atvažiavau čia, supratau, kad posakis, jog valstybė ir Tėvynė yra skirtingos sąvokos, teisingas. Tėvynę visada mylėsi, o valstybės gali ir nekęsti. Man Lietuva - visiems amžiams. Daviau savanorio priesaiką Sąjūdžio Lietuvai, o dabartine Lietuva esu labai nusivylęs. Ne už tokią Lietuvą mes kovojome. Gyvenu Lietuvoje, neabejingai viską stebiu. Europos Sąjungai naudinga, kad iš mažų valstybių bėga žmonės. Seniau galima buvo kaltinti Maskvą, nes mes buvome priklausomi, o dabar? Savanoriškas kolaboravimas Briuseliui, - prekiaujant Lietuvos suverenitetu, - daug didesnis nusikaltimas, negu buvo priverstinis kolaboravimas su Maskva. Jungtinės Karalystės pavyzdys yra geriausia pamoka Europos Sąjungai, kad atėjo laikas keistis. Kai ji nubalsavo už pasitraukimą, net tostą pakėliau. Britai išėjo ne todėl, kad išeitų, o todėl, kad neapsikentė Briuselio reguliavimo. Praeis dar keliolika metų, ir teks susitaikyti, kad Lietuva jau ne savarankiška valstybė, o vienas Europos Sąjungos regionų. Vienas ES vadovas neslėpdamas pasakė, kad iki 2022 metų Europos Sąjungoje turi nelikti valstybių ir tautų. Panašiai kalbant teko girdėti tik aukštą Sovietų Sąjungos veikėją Suslovą. Praeito amžiaus penktajame dešimtmetyje jis rėžė, kad geriausia, jei Lietuva būtų be lietuvių. Nejaugi ta pati grėsmė sugrįžo vėl? Kai kurie dabartiniai nepriklausomos Lietuvos politikai nesigėdina prasitarti, kad žodis „tauta“ - jau atgyvena. Ar jie supranta, kad išnykus tautai nebeliks ir Lietuvos? Jeigu Lietuva bus tokia nusižeminusi, be nugarkaulio, kitaip ir būti negali. Absurdų absurdas yra tos primestos pabėgėlių kvotos. Kokios gali būti kvotos ant svetimų galvų? Vengrija, Slovakija, Lenkija, Čekija pasisako prieš, tik nesuprantu, kodėl Lietuva tyli. Labai lengvai valstybės tuos tikrųjų kiltų konfliktas tarp Rusijos ir NATO, tai aš garantuoju, kad, pasinaudojusi proga, „rudoji meška“ Lietuvą kaipmat sunaikintų, ir niekas jos neapgintų. Amerika žiūrėtų, kaip pačiai išlikti. Ir apskritai, kas išliktų po branduolinio karo?

> Kai kurie dabartiniai nepriklausomos Lietuvos politikai nesigėdina prasitarti, kad žodis „tauta“ - jau atgyvena

- 1939-aisiais Lietuvos likimą nulėmė slapti Vokietijos ir sovietinės Rusijos žemėlapių perbraižymai, dabar juk niekas su pagaliu Lietuvos į Europos Sąjungą nevijo, nubėgome patys... negalvodami, kad galbūt Lietuvai iškasėme duobę.

- Revoliucijas kuria idealistai, o jos vaisiais naudojasi aferistai. Kitaip nė pasakyti neįmanoma. Dabartinė sutrikusi, susipainiojusi ir demoralizuota visuomenė leidžia politiniam elitui elgtis savanaudiškai ir neatsakingai, nesėkmes pristatyti kaip sėkmę, nebaudžiamai daryti klaidas ir nusikaltimus. O visus oponentus ir kritikus nutildyti prastu kaip kuoka teiginiu, kad tai Rusijos sąmokslas. Šiurpas krečia pagalvojus, prie ko Lietuva vedama. srautus gali suvaldyti, kaip Australija daro. Laivas išplaukė iš Afrikos, - juk žvalgyba tai mato. Priplauk, prikabink ir nutempk atgal. Pas mus kažkam tai naudinga, o tikslas vienas - sumaišyti Europą ir padaryti bendrą valstybę.

Manau, kad Lietuvos saugumas yra tik išmintinga užsienio politika. Būdami tarp didžiųjų valstybių, mes negalime išlikti visiškai nepriklausomi. Bet priklausomi turime būti oriai. Kaip mažutė Šveicarija išliko, net per karą jos niekas neužpuolė. Nes naudinga ir išmintinga šalis buvo. Ten susitikdavo diplomatai, derybos vykdavo, jeigu būtų papuolusi į Vokietiją, seniai būtų sunaikinta. Aš atvirai galiu sakyti, kad mums nebūtina pirkti karinių mašinų, to nereikia. Jeigu iš

- Ar Lietuva galėjo išlikti nepriklausoma, neišbarstyti po pasaulį savo žmonių? Kodėl Lietuvoje gyvenimas taip lėtai gerėja, o daugeliui ne gerėja, o tik sunkėja?

- Todėl, kad viskas daroma už svetimus pinigus. Gali žmogų apipilti auksu, velnias gali žmogų apipilti auksu, padaryti gražų, protingą, bet už tai turi pasirašyti, kad parduodi savo motiną, tėvą. Tą dieną, kai buvo nužudytas litas, prie savo namų iškėliau Lietuvos vėliavą su gedulo kaspinu. Klausiau savęs, ar tie, kurie litą pasmerkė, atsiklausė žmonių. Sąjūdžio laikais kovojome už Lietuvą ir litą. Litas buvo mūsų simbolis. Principas tas, kad mes, kaip valstybė, pripažįstame svetimą valiutą. Kai rusai litą sunaikino, žmonės verkė, bet niekas negalėjo pasipriešinti, o dabar savi lietuviškumą naikina.

- Sovietmečiu Estijoje, paklausęs kelio rusiškai, niekada nesulaukdavai atsakymo, tenykščiai gyventojai taip sumaniai apsimesdavo nesuprantą rusų kalbos, kad net pykti ant jų negalėdavai. Kodėl mes visada visiems stengėmės įtikti? Įtikti stengiamės ir dabar, reikia nereikia kalbėdami svetima kalba, rašydami angliškas iškabas... Nebemylime savo gimtosios kalbos?

- Birštone netrukus bus atidaryta nauja sanatorija, o ten - nė vieno lietuviško užrašo. Viskas angliškai. Ir kam to reikia? Ir užsieniečiui atvažiavus pas mus daug įdomiau matyti užrašus mūsų kalba. Tarkim, nuvažiuoji į Meksiką, o ten visi užrašai anglų kalba. Man tai nepatiktų, daug įdomiau skaityti užrašus meksikietiškai. Ko nemoki, pasiklausi. Ir turi būti skirtingumas, kad suprastum atvažiavęs į užsienį. Atvažiuoji į Lietuvą ir matai, kad mes turime savo kalbą, savo raštą. Buvau nuėjęs pasikalbėti dėl tų angliškų užrašų su Birštono savivaldybės valdžia. Jie sutinka, kad turėtų būti ir lietuviški, ne tik angliški užrašai. Ne tik aš, bet visi tai mato, bet tyli, pečiais trauko. Bet aš nemanau tylėti, jeigu nieko nepakeis. Mūsų turi būti taisyklės, o ne svetimi jas turi primesti. Jungtinių Valstijų Nepriklausomybės deklaracijos autorius Tomas Džefersonas (Thomas Jefferson) yra pasakęs: „Kada visos priemonės išsemtos, pasipriešinti tampa pareiga.“ Duok Dieve, kad to nereikėtų mums.

- Ar jūs vienas matote, kad lietuviškų užrašų prie lietuviškos sanatorijos neiškabinta? O kur kiti?

- Niekam net į galvą neateina, kad gali būti kitaip. Ne svetimi turi taisykles primesti, o mes patys turime jas nustatyti. Kai buvo pirmas homoseksualų paradas Lietuvoje, kodėl mūsų prezidentė negalėjo pasakyti Briuseliui, kad mes esame demokratinė valstybė, jūs patys tai pripažįstate; gerai, atsiklauskime tautos, jeigu ji pritars, kad tokie paradai reikalingi, gerai, o jei ne - jokių paradų nebus. Bet tada ji jokių apdovanojimų nebūtų gavusi, būtų Briuseliui svetimas žmogus. Aš nuvažiavau į Vilnių savaitę prieš tą paradą, vienintelis iškėliau Lietuvos vėliavą, prie Europos Sąjungos vėliavos pririšau homoseksualų vėliavą ir vilkau žeme nuo prezidentūros iki parlamento ir atgal. Dauguma žmonių mane sveikino, užsieniečių delegacijos prašė nusifotografuoti. Visi jaučia tą patį, bet ne visi yra laisvi. Dirbdamas valstybinį darbą, pabandyk ką padaryti. Ne tik darbą, bet ir viską, ką turi, prarasi.

Kalbėjosi Dalia BYČIENĖ

Kokių vertybių mokysime savo vaikus?

Apie tai prie ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO apskritojo stalo diskutavo Nacionalinės sveikatos tarybos narys kunigas Andrius NARBEKOVAS, Mykolo Romerio universiteto Viešosios teisės instituto docentė Agnė ŠIRINSKIENĖ, Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė Dangutė MIKUTIENĖ ir filosofas Krescencijus STOŠKUS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

Eltos nuotr.

G.JAKAVONIS: Po ilgų diskusijų buvo patvirtinta lytinio švietimo programa. Per žinias teko matyti didelį piketą jaunų žmonių, kurie reikalavo, kad kompromisinis variantas būtų labiau liberalizuotas. Kalbama, kad buvo nusileista Bažnyčios spaudimui. Kas gi čia vyksta?

A.NARBEKOVAS: Ir gerai, ir blogai, kad buvo tokia visuomenės ir tam tikrų grupių reakcija. Diskutuojant darbo grupėje buvo bandoma pateikti, kad čia bus tokia pati pamoka, kaip matematikos ir kitokių dalykų. Turėtume suprasti, kad čia bus pamoka, kurią visi privalės lankyti. Ir mokytis turės visi be išimties.

Piketai aiškiai parodė, kad mes kalbame ne apie paprastą matematikos ar fizikos pamoką, bet apie dalykus, kurie susiję su vertybėmis. Štai čia turėtume matyti didžiulį skirtumą.

Svarstant programą, neretai buvo keliamas klausimas, koks bus tėvų vaidmuo dėl pačios programos. Kiek jie turi galimybių matyti programos turinį ir dalyvauti ją rengiant. Kad tėvai pagal savo pasaulėžiūrą ir įsitikinimus galėtų vaikus leisti į tokias pamokas arba neleisti. Buvo pateikiamas argumentas, kad jeigu jau bus programa, tai tėvai negalės turėti savo teisės.

Jeigu nėra kieno nors labai aiškių interesų, susijusių su tam tikra finansine išraiška, paprastai nevyksta nei piketai, nei dideli ginčai. Yra sutariama. Ar tai būtų įstatymų svarstymas Seime, ar kokio įstatymo projekto rengimas. Visuomet, kai vyksta tokie dalykai, reikia ieškoti, kam tai gali būti naudinga.

Teigiama, kad Bažnyčia čia turi didelę įtaką, kad ji vos ne diktuoja sąlygas. Jau ne vieną kartą duodamas interviu sakiau, kad buvo darbo grupė, apie 30 narių. Ten buvo Vyskupų konferencijos atstovas, ir tas atstovas buvo gydytojas, specialistas. Aš atstovauju Nacionalinei sveikatos tarybai ir buvau vienintelis kunigas darbo grupėje.

Dėl tam tikrų klausimų, kur nebuvo bendro sutarimo, teko balsuoti. Ir savaime suprantama, jeigu aš turiu vieną balsą, negaliu nulemti daugumos pozicijos. Yra tam tikri dalykai, kurių neįmanoma kažkokiu būdu paveikti.

Reikia pasidžiaugti, kad nemažai darbo grupės narių buvo žmonės, kurie vis dar supranta, jog santuoka ir šeima yra vertybė. Kad žmogaus gyvybė yra vertybė. Kad negalima iš programos išmesti draugystės, meilės, susivaldymo, arba susilaikymo nuo lytinių santykių paauglystėje. Tai tokie klausimai, kurie, atrodytų, elementariai suvokiami sveiku protu.

Reikia aiškiai atskirti du procesus - lytinį švietimą nuo lytiškumo ugdymo. Jais siekiama skirtingų tikslų.

Lytinio švietimo favoritai vadovaujasi Vakarų praktika. Kai kuriose Vakarų šalyse ši programa jau buvo pradėta prieš Antrąjį pasaulinį karą. Pagal ją paaugliai gali turėti lytinius santykius, vaikams tai yra gėris. Tik juos reikia apsaugoti nuo tam tikrų pasekmių. Nuo lytiškai plintančių infekcijų, nuo nenorimo nėštumo ir panašių dalykų.

Mediciniškai tariant, tai būtų toks antrinės prevencijos dalykas. Teigiant, kad vaikai vis tiek gyvena lytinį gyvenimą, kad jie susilaikyti negalės, o mes juos turime apsaugoti nuo tam tikrų pasekmių.

Tačiau pedagoginiame procese turėtų vyrauti lytiškumo ugdymo principai, kad vaikai galėtų kiek įmanoma labiau suvokti vertybes. Jie turėtų būti ugdomi kaip asmenybės.

Daugumos programos rengėjų siekiamybė buvo ta, kad bent jau iki mokyklos baigimo, iki pilnametystės vaikai neturėtų lytinių santykių. Pasaulinės sveikatos organizacijos duomenys rodo, kad vaikų, - o iki 18 metų mes turime vaikus, - lytiniai santykiai yra priskiriami prie rizikingo elgesio.

Lytiškumo ugdymo programoje pagrindinis elementas yra susilaikymas nuo lytinių santykių. Tai turi būti pagrįsta draugyste, meile. Susilaikymas yra atsakingas elgesys.

O lytinio švietimo programoje akcentuojama tai, kad vaikai galėtų naudoti visokias įmanomas priemones. Čia teigiama, kad jeigu tu naudoji kontraceptines priemones, tai tu atsakingai elgiesi.

Piketuose buvo išsakoma nuomonė, kad tai grįsta ne mokslu, o dogmomis. Tačiau nuo kada atsiranda žmogaus gyvybė? Buvo bandoma eliminuoti tiesą, kuri patvirtinta mokslu, kad gyvybė atsiranda nuo apvaisinimo momento.

Tie, kurie remia lytinio švietimo, bet ne lytinio ugdymo programą, yra suinteresuoti ugdyti vartotoją, kuris net neturėtų siekio susivaldyti, o naudotų tam tikras priemones, kurios neva leistų jam džiaugtis lytiškumu, lytiniu gyvenimu ir išvengti pasekmių.

G.JAKAVONIS: Šitie jauni žmonės, manyčiau, liberalais save laikantys, bakstnoja į Bažnyčią dėl jos daromos įtakos. O kuo jie skiriasi nuo tarybinių laikų komjaunuolių?

A.ŠIRINSKIENĖ: Lengviausia kitą apkaltinti, kai nenori pritarti, ir suversti kaltę Bažnyčiai sakant, kad čia yra dogmos. Aš, vartydama programą, bandžiau ieškoti dogmų, ir man nelabai pavyko jų rasti.

Tarkim, yra antrasis programos priedas, kuris nustato programos turinio dėmenis. Pabandžiau paskaičiuoti, kiek yra vartojamos sąvokos. Tai „santuoka“ yra pavartota kaip sąvoka 22 kartus. „Lytinė orientacija“ yra pavartota 17 kartų. „Tėvystė“, „motinystė“ - tiktai tris kartus.

> Konfrontacija atsiranda tada, kai kažkam iš rankų slysta pinigai
>
> Dangutė MIKUTIENĖ
> Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė

Pagal sąvokų vartojimą tikrai negalėčiau pasakyti, kad tai yra paremta krikščioniška pasaulėjauta. Santuokai ir lytinės orientacijos klausimams programoje skiriama panašiai dėmesio, vertinant pagal sąvokų pasikartojimą.

Dėl lytinės orientacijos. Tikrai apie ją mokyklose reikia kalbėti, vaikai turi būti mokomi būti tolerantiški ir gerbti kitokius žmones, tų žmonių orumą. Tačiau iš tikrųjų programoje, pristatant lytinę orientaciją, atsiranda daugiau teiginių, kurie peržengia tolerancijos ribas. Tarkim, toks teiginys, kad mokinys pamokose svarsto, kokius emocinius išgyvenimus patiria skirtingų lytinių orientacijų žmonės. Man būtų labai įdomu pamatyti pamoką, kur vaikas bando svarstyti emocinius išgyvenimus, patiriamus kitų lytinių orientacijų asmenų.

G.JAKAVONIS: Įvertinant šiuolaikines technologijas, tai gal dar reikėtų ir vaizdo įrašo?

A.ŠIRINSKIENĖ: Didžiulis paradoksas, bet darbo grupės juodraščiuose buvo nuostata, kad mokyklose pornografijos bus tik vengiama. Visi žinome, kad Baudžiamasis kodeksas skiria tam tikrą įkalinimo bausmę už pornografijos demonstravimą.

Labai džiaugiuosi, kad darbo grupė sugebėjo pasižiūrėti į Baudžiamąjį kodeksą ir eliminuoti tą nuostatą. Liko draudimas.

Tai yra kompromisinis variantas, ir šis variantas galbūt nėra suteikiantis didelio džiaugsmo tolerantiško jaunimo ar kokioms kitoms asociacijoms.

Šis variantas nesuteikia didelio džiaugsmo ir žvelgiant iš krikščioniškų vertybių perspektyvos. Vis dėlto, mano galva, per didelis dėmesys skiriamas orientacijai, ypač jau kalbant ne apie toleranciją, o apie komercinių struktūrų interesą.

Visiškai akivaizdu, kad iš jų pusės tolerancija net nekvepia. Viešojo intereso gynimo prasme to, ko reikalauja suinteresuotos komercinės grupės, nebūtinai reikia visai visuomenei.

Jeigu tu esi žmogus tikintis, jeigu išlaikai pagarbą šeimai, atsakomybę ir visus kitus iš to išplaukiančius dalykus, tai tu jau esi kažkoks kitoks. Tai būkite, mieli ponai, tolerantiški visiems.

Dėl kai kurių skaidrumo aspektų, kurie man kelia nerimą. Darbo grupėje yra Šeimos planavimo ir seksualinės sveikatos asociacijos direktorė Esmeralda Kuliešytė. Mano nuomone, ši asociacija turi aiškų komercinį interesą. Taip pat yra Mindaugas Kluonis, kuris yra Seimo narės Marijos Aušrinės Pavilionienės padėjėjas, ir jis yra Seimo Vystomojo bendradarbiavimo, reprodukcinės sveikatos ir teisių parlamentinės grupės patarėjas.

Aš nepamenu tokio atvejo, kad Seimo narės politinio pasitikėjimo padėjėjas būtų kažkokioje darbo grupėje. Įprastai yra deleguojami parlamentarai. Geriausiu atveju galbūt tai galėtų būti kažkurio komiteto biuro vedėja arba vyresnysis patarėjas, teisininkai.

Paanalizavau viešųjų ir privačių interesų deklaracijas. Šito pono deklaracija neatskleidžiama. Aišku, kad yra turimos akcijos, yra kažkokie interesai, bet neviešinama. Aš tuo tikrai pasidomėsiu.

Tame kontekste didelį nerimą sukėlė dar tai, kad pastabos buvo teiktos anoniminių asmenų, kurie nebuvo identifikuoti. Tai akivaizdžiai rodo, kad yra tam tikras interesas.

Dėl piketų. Dėl Pagalbinio apvaisinimo įstatymo irgi buvo piketai. Jeigu yra bendras tikslas, siekiama gerovės, šviesti mūsų vaikus, ugdyti pagarbą šeimai, dvasines vertybes, tai konfrontacijos negali būti.

Konfrontacija atsiranda tada, kai kažkam iš rankų slysta pinigai ir reikia verkiant patenkinti komercinį interesą. Tai šitaip, ponai, nebus.

> Politikai bažnyčioje eina priimti Švč. Sakramento. O jų veiksmai ir darbai rodo ką kita
>
> Andrius NARBEKOVAS
> Nacionalinės sveikatos tarybos narys kunigas

G.JAKAVONIS: Yra prancūzų patarlė: jeigu kažkas nesutampa, tai ieškok moters. Lietuvoje, jeigu kažkas nesutampa, reikia ieškoti pinigų?

K.STOŠKUS: Visos kalbos normos, padorumo normos yra ištrintos. Kiekvienas ateina su savo įstatymais ir pradeda skelbti „aš manau“.

Bendras interesas yra pradingęs. Yra visokių grupių grupelių, asmenų interesų. Bet nėra valstybės, tautos intereso, galų gale nėra bendro teisingumo principo, kurio mes turėtume siekti. Viskas yra nežmoniškai išgaravę.

Mūsų visuomenė serga. Ir ne tik mūsų visuomenė. Civilizacijoje yra bėdų. Erichas Fromas (Erich Fromm) kitados pradėjo kalbėti apie socialines ligas (studija „Serganti visuomenė“).

Istorikai dažnai kalba apie krizę, pavyzdžiui, moralinę ar religijų. Visokių krizių labai daug yra šiais laikais. O Lietuvoje yra dar sunkiau, nes klapčiukai visą laiką nusižiūri vienus ar kitus pavyzdžius. Nėra tokio orumo, kad Lietuva gali turėti savo interesą, savo rūpestį, galų gale savo politiką, atsakomybę.

Dėl liberalizmo ir laisvės. Kai apie tai paklausi, žmogus iš gatvės sako: aš galiu daryti, ką noriu. Vadinasi, toje laisvės sąvokoje nėra jokios atsakomybės, nėra priedermių, nėra šventų tikslų, kurie turėtų būti iškelti valstybėje, visuomenėje. Kas juos suregistravo? Mes nurodome vienintelį dokumentą - Konstituciją. Bažnyčia turi savo taisykles, dogmatiką.

> Jeigu padarysime persilaužimą moralės sityje, tai išliksime
>
> Krescencijus STOŠKUS
> Filosofas

Bet pasirodo, kad Bažnyčios reikia. Labai gražu, kai švenčių metu, per iškilmes ateina dvasininkas, pasveikina, dar maldą kartais sukalba. O kai tik išeina, viskas tą pačią akimirką pasibaigia. Visas susitikimas pasirodo toks efemeriškas, tiktai paradinis, ritualinis, kad iš jo nieko negali pasimokyti.

Taip jau susiklostė mūsų istorija, kad dorovės normos paliktos Bažnyčiai. Nors mokykloje įvestas etikos kursas, negirdėjau, kad kas nors kaštintų, jog egzistuoja pasaulietinė moralė, kuria galėtum remtis.

Aš tiktai žinau liberalizmo moralę, kurią labai gerai suformavo vienas žinomas politikas (Lietuvos banko valdybos pirmininkas Vitas Vasiliauskas - *red. past.*). Manau, atsimenate tą formulę, kai jis pareiškė: moralė - ne šio pasaulio dimensija. Tai yra sąžiningas prasitaręs liberalas. Kokiais principais gyvena.

Jeigu taip, tai kas iš tikrųjų lieka? Stipriojo teisė. Išbandytas senas mechanizmas, anksčiau jį vadindavo džiunglių įstatymu. Tomas Hobsas (Thomas Hobbes) manė, kad džiunglių įstatymas galiojo tiktai toje epochoje, kol nebuvo valstybės.

Pažiūrėjau tokį traktatą, išleistą keliomis kalbomis. Neoliberalizmo doktrina. Ir ten yra atskiras punktas apie dorovę. Sakoma, kad tam tikrose srityse vis dėlto reikia skaitytis su dorove.

Mūsų liberalizmo praktikoje nieko panašaus nėra. Tai totalinis liberalizmas, vadinkime jį lietuvišku, arba vulgariuoju liberalizmu.

Normalus liberalizmas yra geras dalykas, tai yra laisvės doktrina. Čia G.Hėgelis ateitų į pagalbą: viskas pavirsta savo priešybe, jeigu eina iki kraštutinumo. Vadinasi, laisvė suėda pati save.

Iš tikrųjų patikimiausia moralės saugotoja yra Bažnyčia. Nežinau, kas dar galėtų šito imtis, nes visur viskas yra išbalansuota. Net jeigu ir dvasininkų visokių yra, jie žino doktriną ir ją kartoja. Gal kartais ir dogmatiškai kartoja, bet joje yra tam tikros nuostatos, kurias privalu gerbti, kitur jų niekur nėra. Bažnyčios vaidmuo šiandien yra ypač svarbus.

Įsišaknijęs pragmatizmas. Kad ir dėl gyvybės pradžios klausimo. Reikėtų lyg džiaugtis, kad galų gale nubrėžta riba, kada prasideda gyvybė. Sakydavo, tris arba du mėnesius galima žudyti. O anksčiau būdavo, kad iš viso išmesdavo, jeigu vaikas būdavo perteklinis arba apsigimęs. Dabar aiškiai pasakyta: čia nuo tos ribos. Brėžkime tašką, ir nereikės diskutuoti.

G.JAKAVONIS: Valstybės politikai balsuoja taip, kaip reikia pinigų pasauliui, o po to švenčių metu per televizorių matau juos sėdinčius Vilniaus katedroje priekinėse linijose.

A.NARBEKOVAS: Bažnyčia pateikia tam tikrus dorovinius dėsnius. Kaip žinome, vienas dalykas yra žinoti, kad jie egzistuoja. Jų priimti kaip tikrovę nepavyksta. Ir kunigams nepavyksta tų dėsnių laikytis. Bet kitas dalykas, kai apskritai mes traktuojame, kad jokių dėsnių nėra ir tu gali daryti, ką nori.

Konkrečiai esu kalbėjęs ir su dabartiniu komisaru, buvusiu sveikatos ministru. Ir man pasako: žinote, kaip žmogus, kaip tikintis aš suprantu vertybes, bet kaip politikas negaliu jų palaikyti. Kokia turėtų būti tokio žmogaus kančia, jeigu jis daro viena, o išpažįsta ką kita?

Politikai dalyvauja įvairiose šventėse, bažnyčioje eina priimti Švč. Sakramento. O jų veiksmai ir darbai rodo ką kita.

Čia vėlgi yra gal padorumo, gal gėdos jausmo nebuvimas. Bandoma galvoti, kad mes galime ir patį Dievą apgauti, daryti viena, o vėliau išpažinti, kad mes esame su Juo. Krikščionis turi ginti vertybes, žmogaus gyvybę, šeimą, santuoką.

Keletą metų studijavau Amerikoje. Vienoje iš bažnyčių, į kurią eidavau padėti, buvo viena kongresmenė, kuri pasisakydavo prieš gyvybę. Ten niekam nereikėjo su ja vargti. Patys žmonės ją eliminuodavo iš eilės, kai ji eidavo komunijos. Jie sakydavo: „Tu kalbi prieš vertybes, tu negali eiti priimti Švč. Sakramento.“

Čia „blato“ nėra. Jeigu politikas, vienokia ar kitokia prasme paremdamas parapijos reikalus, mano, kad kunigas užmerks akis ir toleruos tai, kad jis balsuoja prieš gyvybę, prieš šeimą, prieš santuoką, tai to neturėtų būti.

> Man net nekilo mintis, kad kada nors reikės aiškinti, kas tai yra šeima, kad tai vyro ir moters santuoka
>
> Gediminas JAKAVONIS
> Žalgirietis

Žmonės, kurie elgiasi iš pragmatinių sumetimų, vis tiek yra dvasinės būtybės. Vidinis konfliktas nešvengiamas. Vis tiek turi jausti sąžinės priekaištą. Ir tie žmonės nori turėti moralinį alibi. Jie visuomenėje kalba prieš vertybes, bet per šventes eina priimti Švč. Sakramento.

G.JAKAVONIS: Kartą Prancūzijoje mačiau didžiulį paradą - už klasikinę, tradicinę šeimą, - šeimos šventė, tėvai su vaikais. Kodėl Lietuvoje vyksta homoseksualų paradai, o paradų už šeimą aš nemačiau?

A.ŠIRINSKIENĖ: Iš tikrųjų Prancūzija yra šiek tiek išskirtinis pavyzdys. Dėl to, kad ten yra be galo aktyvios krikščioniškos bendruomenės, pilietinis jų veikimas.

Europoje šiuo metu renkami parašai už pilietinę iniciatyvą „Mama, tėtis ir vaikas“. Siekiama, kad Europos Komisija įtvirtintų dokumentus, jog santuoka yra pagrįsta vyro ir moters sąjunga. Prancūzija, Italija, Vokietija yra tos valstybės, kur yra aktyvus krikščioniškas pilietinis veikimas, ir jos surenka be galo daug parašų.

Lietuvoje mes matome šiek tiek kitokią situaciją. Žmonės tiesiog bijo eiti į viešumą, jie bijo kalbėtis, sako, kaip aš atrodysiu.

Ir patys turime prisiimti tam tikrą kaltę, nebūdami aktyvūs kaip visuomenė. Jeigu tėvai nebus aktyvūs, jeigu jie nekontroliuos tos programos įgyvendinimo, tai vėlgi klausimas, ką mes turėsime. Kiek mokytojas bus laisvas kalbėti apie tradicinę šeimą, apie tai, kad vaikai yra gėris? O kiek mokytojas pasirinks kitus programos modelius ir kalbės apie lytinę orientaciją? Tėvų kontrolė įgyvendinant švietimo programas yra lygiai taip pat svarbi, kaip ir visuomenės kontrolė, kaip balsuoja jų rinkti parlamentarai.

G.JAKAVONIS: Į Vakarus žiūrėjome kaip į gėrio simbolį. Galvojome, kad ten viskas gerai, kad ten nėra korupcijos. Esame maža tauta, kuri turėtų suprasti, kad mes nedidukai, kad turime saugotis.

> Darbo grupės juodraščiuose buvo nuostata, kad mokyklose pornografijos bus tik vengiama
>
> Agnė ŠIRINSKIENĖ
> Mykolo Romerio universiteto Viešosios teisės instituto docentė

A.ŠIRINSKIENĖ: Turime pripažinti, kad tam tikros probleminės sritys, kurios ateina iš Vakarų Europos, turi finansinę paramą. Yra daug sunkiau Lietuvoje gauti paramą programai, kuri orientuota į šeimą, negu programai, kuri orientuota į tolerancijos ugdymą ar kažkokių homoseksualių santykių propagavimą.

Finansai, skiriami tam tikriems dalykams propaguoti, neišvengiamai atsiliepia viešosios nuomonės formavimui. Yra daugybė pasikartojančių straipsnių per tas pačias žiniasklaidos priemones, pvz., dėl Pagalbinio apvaisinimo įstatymo, ir jie nukreipti į vieną pusę.

G.JAKAVONIS: Visi tie dalykai kainuoja didelius pinigus.

A.ŠIRINSKIENĖ: Jeigu paskaičiuotume, kiek žiniasklaidoje kainuoja nupirktas eterio laikas ir straipsniai, tai yra milžiniškos sumos.

G.JAKAVONIS: Negi mes viduje jau taip sugedę, kad neatsilaikome prieš pakištą pinigą?

D.MIKUTIENĖ: Visi žino savo laisves, savo teises, bet su pareigomis kažkaip sudėtinga.

Nė viena valstybinė šventė pas mus nepraeina be iškilmingų mišių katedroje. Visiems reikia ten nueiti pasipuikuoti. Nesvarbu, kaip jie balsuoja Seime. O leidžia naikinti embrionus, žudyti gyvybę. Po to šalia vyskupų fotografuojasi ir deda nuotraukas socialiniuose tinkluose. Arba atlaiduose dalyvauja ir keliais aplink bažnyčią eina.

Puikiai atsimenu, kaip per iškilmes ir per visas mūsų mokyklos mišias Šv. Kazimiero bažnyčioje gerbiamas komisaras apeidavo garbės ratą, kad visi matytų, kad jis atėjo į bažnyčią. O sprendimai kokie žmogaus?

G.JAKAVONIS: Kaip spręsti klausimą dėl mūsų tautos vertybių ir Vakarų?

K.STOŠKUS: Negalime sutikti, kad gali būti tokie žmonės, tokie dviveidžiai, tokie sukti, tokie paliegę, tokie luošiai, tokie išgverę. Deja, mes esame sugedę.

Vakarai turėjo stabilesnį gyvenimą, buvo daugiau socialinių grupių. Tos grupės turėjo papročius. O papročiai daugiau saugo. Garbė daugiau reiškė. Kartais karaliai padėdavo. Yra karalius ir jis kažkaip įpareigoja.

O ką mes turėjome, prie ko galime dabar prisisegti? Mes esame labai nualinti. Dar šiek tiek apsukresni, nuovokesni išplaukė. Kiti

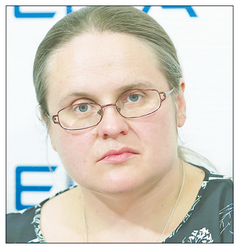

nusižudė. Neįvertiname padėties, kokia ji yra dramatiška.

Pasižiūrėkime statistiką. 600 tūkst. žmonių gyvena žemiau skurdo ribos, milijonas emigravo. O kiek yra vadinamųjų bomžų?

Politikams patogu apeiti, sakyti, kad jie čia neatsakingi, kažkas vyksta šalia jų. Bet žmonės visada žiūrėdavo į viršų. Sakoma, kad žuvis pūva nuo galvos. Mes parodykime pavyzdį.

Ką padarė Butano imperatorius? Tai nedidukė valstybė, gyvenanti kalnuose, sena monarchija, paveldima iš kartos į kartą. Jis demokratizuoja, pats apriboja savo valdžią. Ar įsivaizduojate tai Lietuvoje? Imperatorius įveda demokratijos tradicijas, rinkimus, galų gale savo rūmus atiduoda visuomenės reikalams. Nuo tokių dalykų prasidės moralinės revoliucijos.

Mes negalime šito padaryti. Visada aplinkui ieškome kaltų.

Svarbiausia dabar yra pavyzdinės kultūros kūrimas. Bijau būti pranašu, bet manau, kad dabar mūsų būsena yra panaši. Jeigu padarysime persilaužimą moralės srityje, tai išliksime.

Civilizuotas žmogus, kai yra tiek įvairiausių pagundų, jėgų, turi turėti nežmoniškai kietus principus, nežmoniškai tvirtas moralines nuostatas. O jų kaip tik niekur nėra. Nėra už ko nusitverti. Nepavyksta pademonstruoti pavyzdinio elgesio.

Žinoma, gerų ženklų jau yra. Nedaug dar. Jau sveikintis žmonės išmoko. Žinoma, etiketas yra išorinė formulė. Bet tai kažkoks ženklas, lyg dekoratyvinė pastanga pasirodyti šiek tiek geresniam, negu esi.

G.JAKAVONIS: Mane visą laiką gelbėjo kaimas. Kuo skiriasi didelė mokykla nuo mažiukės? Jei į mažą atvažiuoji, tai visi vaikai dar sveikinasi su tavimi. Didžiojoje niekas į tave nekreipia dėmesio.

A.NARBEKOVAS: Kaime paprasti žmonės gal neišsilavinę, bet jie turi sveiką nuovoką, protą arba tai, ką mes vadiname išmintimi. Kai kurie gali būti labai išsilavinę, gali užimti labai aukštus postus, bet jiems trūksta to, ką vadiname išmintimi. O žinios, pareigos yra ne tokie reikšmingi dalykai. Ir jiems labai keista, kaip šeima gali būti ne tokia. O čia bandoma įteigti, kad jūs esate atsilikę.

Parengė Janina PELECKIENĖ

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje
www.suzalgiriu.lt

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2016

2016 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos penktadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs!
NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2016, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

RĖMĖJAI: Vilniaus miesto savivaldybė · RESPUBLIKA · ZONTA INTERNATIONAL · LIETUVOS POLICIJA

DRAUGAI: Šiaulių miesto savivaldybė · Panevėžio miesto savivaldybė · Plungės miesto savivaldybė

Panevėžio šaulių riktinės kultūrinė veikla

Pasibaigus Nepriklausomybės kovoms, Lietuvos šaulių sąjunga (LŠS) pradėjo aktyviau reikštis kultūrinėje srityje. Pats jos įkūrėjas V.Putvinskis visuomeninei veiklai skyrė daug dėmesio. Šauliai siekė skiepyti visuomenei pilietinį sąmoningumą, tautos vienybės idėją.

Nuotrauka iš privačios kolekcijos

▸ **Panevėžio muzikai. Antras iš kairės - Panevėžio šaulių choro vadovas Vladas Paulauskas**

Šaulių kultūrinė veikla pasireiškė chorų organizavimu, vakarinių kursų ir liaudies universitetų steigimu. 1920 m. rugsėjo 11 d. instrukcijoje kaip vienas svarbiausių kultūrinės veiklos barų minimas knygynų steigimas. Visi Lietuvos šaulių sąjungos knygynai nuo 1922 m. nemokamai gaudavo LŠS žurnalą „Trimitas“. XII rinktinės 29 būriai turėjo knygynėlius, juose buvo sukaupta 4917 knygų.

Panevėžyje šauliai veikė keliomis pagrindinėmis kryptimis. Minint Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmetį, išleistuose leidiniuose kaip aktyvios kultūrinės veiklos pavyzdys minimas Panevėžyje įsteigtas Liaudies universitetas. Iškilmingas Liaudies universiteto atidarymas vyko 1925 m. gegužės 3 d., atidarymo proga sveikinimo žodį tarė visuomenės veikėja, rašytoja Gabrielė Petkevičaitė-Bitė. Liaudies universitete buvo skaitomos paskaitos medicinos, gamtos, astronomijos, Lietuvos istorijos, chemijos, agronomijos temomis. Panevėžyje liaudies universitete pranešimus skaitė žymiausi Panevėžio inteligentai ir kviečiami lektoriai iš kitų miestų. Jų skaitomos paskaitos sulaukdavo nemažai dėmesio.

Labai aktyviai į kultūrinę veiklą įsitraukė Panevėžio šaulių rinktinės būriai ir kitose srityse. Kultūrinė veikla buvo laikoma vienodai svarbia, kaip ir karinis rengimas ir sportinė veikla. 1924 m. Panevėžio šaulių iniciatyva Smilgių gatvė Panevėžyje pavadinta Klaipėdos gatve, taip paminint Klaipėdos sukilimo 1 metų sukaktį. 1926 m. sausio 17 d. Klaipėdos sukilimo trejų metų sukaktį Panevėžio šauliai paminėjo pamaldomis ir bendru su skautais paradu. Šešiems šauliams Klaipėdos sukilimo dalyviams įteikti ženklai.

Panevėžio šaulių choras buvo seniausias choras Panevėžio mieste, savo istoriją vedęs nuo 1900 m. Choro ištakomis laikytas Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios choras, šioje bažnyčioje vargonininku ilgus metus dirbo Vladas Paulauskas. 1924 m., prisijungus Panevėžio šauliams, choras tapo Panevėžio šaulių choru.

1924 m. birželio 21 d. Panevėžyje vyko pirmoji Dainų šventė. Joje dalyvavo trys miesto chorai - Panevėžio gimnazijos, Mokytojų seminarijos ir Panevėžio šaulių. Panevėžio šaulių chorui vadovavo dirigentas Vladas Paulauskas. Buvo sudainuota 16 dainų. Vienas iš šventės organizatorių - V.Paulauskas. 1924 m. rugpjūčio 23-26 d. Kaune vykusioje pirmoje Lietuvoje respublikinėje dainų šventėje dalyvavo Panevėžio ir Palėvenės šaulių chorai. 1924 m. rugpjūčio 9 d. Panevėžio šaulių choras dalyvavo Rusnėje, šventėje nukentėjusiems nuo potvynio šelpti. Čia Panevėžio choro pasirodymas tarp vietos gyventojų turėjo didelį pasisekimą. Panevėžio šauliai choristai taip pat lankėsi Palangoje, Klaipėdoje. Žinomas Panevėžio pedagogas, literatas Matas Grigonis 1927 m. sukūrė „Šaulio dainą“.

1928 m. liepos 1-2 d. Kaune vykusioje antrojoje respublikinėje Dainų šventėje dalyvavo Panevėžio šaulių choras. 1929 m. birželio 23-24 d. Panevėžio šaulių choras dalyvavo Kaune vykusiame Lietuvos šaulių sąjungos įkūrimo dešimtmečio minėjime. 1930 m. birželio 9 d. Panevėžio valstybinės gimnazijos kieme vyko Dainų diena, joje dalyvavo keturi chorai. Vienas pagrindinių šventės dalyvių buvo Panevėžio šaulių choras, vadovaujamas Vlado Paulausko. Kaip rašė to meto spauda, „kad ne šauliai, suvažiavę iš plačios Panevėžio apylinkės, publikos būtų visai maža buvę“. Tą pačią dieną vyko ir XII rinktinės įkūrimo 11-ųjų metinių minėjimas, jame dalyvavo ir Lietuvos šaulių sąjungos pirmininkas dailininkas A.Žmuidzinavičius. Grojant XII rinktinės šaulių orkestrui, pražygiavo paradas: 12 šaulių būrių vėliavų, šauliai pėstininkai, šauliai dviratininkai ir šauliai raitininkai. 1931 m. Panevėžio šaulių choras „su dideliu pasisekimu koncertavo Tilžėje, dabar rengiasi gastroliuoti į Rygą ir Taliną“.

1934 m. gegužės 19 d. vakare buvo suorganizuota kariuomenės, savanorių, šaulių, mokyklų, miesto organizacijų ir visuomenės eisena į kapines už Nepriklausomybę žuvusiems kariams pagerbti. 1934 m. gegužės 21 d. minėta Panevėžio išvadavimo 15 metų sukaktis. Iškilmės vyko Vytauto parke. Sudarytame organizaciniame komitete šaulys Vladas Paulauskas paskirtas dainų ir muzikos sekcijos pirmininku. Dėl lietingo oro šventėje numatyta sporto programa neįvyko, tačiau Dainų dienoje dalyvavo Panevėžio, Ramygalos ir Smilgių šaulių chorai.

> Šaulių kultūrinė veikla pasireiškė chorų organizavimu, vakarinių kursų ir liaudies universitetų ir knygynų steigimu

1925 m. rugpjūčio 14 d. įvyko pirmas šaulių teatro steigimo iniciatorių susirinkimas, vienas iš iniciatorių - XII Panevėžio šaulių rinktinės vadas Adolfas Klibas. 1925 m. rugpjūčio 19 d. įkurtas mėgėjų teatras, kurio tikslas - tenkinti kultūrinius miesto bendruomenės poreikius. 1925 m. rugsėjo 20 d. „prie Šaulių teatro susidariusioji dramos sekcija vaidino A.Strazdo 4 veiksmų dramą „Sugrįžo“.

Šauliai tradiciškai kiekvienais metais švęsdavo Jonines. 1926 m. „Panevėžio balsas“ aprašo, kaip Panevėžio rinktinės šauliai ruošiasi švęsti birželio 23 d.: „Programoje numatyta: kupoliavimas, deginimas laužų, vainikų plukdymas Nevėžiu, eisena su žibintuvais ir kitos naujos pramogos. Sekmadienį, 27 birželio, apvaikščiojant tradicinę šaulių šventę, Įgulos bažnyčioje bus pamaldos už žuvusius dėl Nepriklausomybės, o po pietų - Joninių tąsa, kur, tarp kita ko, atvirame ore bus pastatyta tautiniais motyvais misterija su dainomis. Girdėtis, kad toms iškilmėms rimtai ruošiasi tiek vaidilos, tiek choras.“

Panevėžio šauliai aktyviai dalyvavo ir propaguodami savo veiklą. Tam ypač buvo reikalinga spauda. Panevėžio šauliai leido laikraštį „Mūsų šauklys“ (red. P.Plevokas). Laikraštis ėjo 1934 metais. Didelį dėmesį skyrė Panevėžio šaulių veiklos aprašymui. Nemažai straipsnių buvo skiriama ir nušviečiant gimininingų šauliams organizacijų veiklą. Panevėžio šauliai palaikė gerus santykius su Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos nariais.

Panevėžio šauliai buvo vieni aktyviausių Panevėžio mieste. Jų kultūrinė veikla ypač patiko miestiečiams ir pagyvino miesto gyvenimą.

Elena MARKUCKYTĖ,
Donatas PILKAUSKAS

BANKO IR LIZINGO BENDROVIŲ PASKOLAS „PAYPOST“ SKYRIUJE GAUK ČIA IR DABAR

PayPost

Nuo šiol paskolas galima gauti ne tik bankuose, o jų laukti nebereikia keleto dienų! Greitesnis ir patogesnis banko ir lizingo bendrovių paskolų suteikimas - „PayPost“ skyriuose visoje Lietuvoje, kur minėtos paskolos išduodamos iškart, pasirašius sutartį.

„PayPost“ turi vienas plačiausių pasirinkimo galimybių: veikiame kaip tarpininkai tarp paskolos gavėjo ir teikėjo, galime pasiūlyti net aštuonių paskolas teikiančių bendrovių variantus.

Viskas, ką reikia padaryti – apsilankyti artimiausiame „PayPost“ skyriuje, pasirašyti banko arba lizingo bendrovių paskolos suteikimo sutartį ir paskola – jau Tavo kišenėje.